№ 6 იანვარი 9, ოთხშაბათი 1891 იანვარი 9, ოთხშაბათი № 6

გაზეთი ღირს

თვეში	მან.	კ.	თვეში	მან.	კ.
12	10	—	6	6	—
11	9	50	5	5	50
40	8	75	4	4	75
9	8	—	3	3	50
8	7	25	2	2	75
7	6	50	1	1	50

ცალკე ნომერი—ერთ ა შაური

ივერია

გაზეთის დასაკვეთად და ყოველ განცხადებათ დასაბეჭდად უნდა მიგმართოთ: თბილისს რედაქციას ყაზაღში, ავშვალის ქუჩა, ი. ვარანცოვის ქეანლის პირდაპირ, თავ. გრუზინსკის სახლეში. წერა-კითხვის გამავრცელებელ საზოგადოების განცყოფილებას სათავადაზნაურო ბანკის სახლეში ისასნელის ქუჩაზედ.

ფასი განცხადებისა: ჩვეულებრივი სტრიქონი რვა კაპეიკი.

1877—1891 საპოლიტიკო და საალიტერატურო გაზეთი 1877—1891

ა. ი. ფიშერის ცირკი

ეოგელ დღე ემართვა წარმოდგენას ახალ-ახალის პროგრამ. მათ. კვირა და უქმე დღეობით ორ-ორი წარმოდგენა გვიქვს ხოდმე, დღისით ბავშვებისათვის ძალიერ დაკლებულის ფასით და საღამოობითს.

დღის წარმოდგენა იწყება ნაშუადღევის 2 საათზედ, საღამოსი—8 საათზედ.

9 იანვარს იქნება საუცხოო წარმოდგენა, რომელშიაც მონაწილეობას მიიღებს, სხვათა შორის, გამოჩენილი ახალგაზრდა ბანი და მესალტიორტალე ბ ნ ლიროვი.

საამწვიანო სურათებიანი ჟურნალი

„ჯეჯილი“

გამოვა 1891 წელსაც, ორ თვეში ერთხელ, იმავე პროგრამ-ი, როგორც ამ წელს.

ჟურნალი „ჯეჯილი“ ტფილისში დაბარებით ელირება—3 მან., ტფილისს გარეშე გაგზავნით 4 მან.

ხელის მოწერა მიიღება.

1) ტ ფ ი ლ ი ს შ ი—„წერა-კითხვის საზოგადოების“ კანცელარიაში (Дворцовая ул., д. Зем. Банка, № 102) და თვით „ჯეჯილის“ რედაქციაში (Барятинская ул., д. № 8)

2) ქ უ თ ა ი ს შ ი—ეკ. ნიოლაძისს.

3) გ ო რ ი შ ი—ეკ. ფურცელაძისს.

4) ბ ა თ უ მ ი შ ი—მ. ნიოლაძის საგეტოში.

ფოსტის ადრესი: *Въ Тифлисъ, въ редакцію грузинскаго дѣтскаго журнала „Джеджили“*

რედაქტორ-გამომცემელი ან. თუმანიშვილისა.

გამოიდა და ისყიდება „წერა-კითხვის საზოგადოების“ წიგნის მაღაზიაში:

სახალხო კალენდარი

ვალ. გუნიასი

ფასი 10 კაპ.

მისივე

საქართველოს

დიდი კალენდარი

ფასი 40 კაპ.

ახალი ამბავი

*** 13-ს იანვარს, კვირას, დილის 11-ს საათზედ ახლად ამორჩეულნი ხმოსნები მიიღებენ ფიცსა და შეუდგებიან ქალაქის თავის ამორჩევას.

*** ჩვენ შევიტყეთ, რომ წერილი ბ-ნ ა. ხახანაშვილისა: „Общій взглядъ на состояніе грузинологіи“ ენაზეა გერმანულად გადაუთარგმნიათ და ამ მოკლე ხანში ერთ-ერთ იქაურს ჟურნალში იქნება დაბეჭდილი.

*** კავკასიის საფილოსოფო კომიტეტს დაუდგენია, იშუამდგომლოს მთავრობის წინაშე იმის შესახებ, რომ გადიდდეს 4000 მან. ამერიკის ეაზის სადგურის დასაარსებლად ტფილისის საბაღოსნო სკოლის მამულში.

*** ამ დღეებში დაბეჭდა და ისყიდება კავკასიის სამეურნეო საზოგადოებაში ბ-ნ ვ. ა სტაროსელსკის მიერ ნათარგმნი ფრანგულიდან მშვენიერი წიგნაკი ცნობილის საფრანგეთის ღვინის მეეთვალეის ბ-ნ რეკეესი. ამ წიგნაკსა ჰქვია „практическое руководство виноділія“. ეს მშვენიერი სახელმძღვანელო დიდად საინტერესოა ჩვენთა მეურნეთათვის და ჭიორნსულ სამი ანაზე. მოგება ამ წიგნის გასყიდისაგან მთარგმნელს შეეწირავს ტფილისის საბაღოსნო სკოლისათვის.

*** დღეს მოგვეიდა მთავარ მართებელის განკარგულებით და ხასტატისტიკო კომიტეტის წევრის ე. კონდრატენკოს რედაქციით გამოცემული ორი კალენდარი 1891 წლისა, კედლისა და ადრეს-კალენდარი. განსაკუთრებულს ყურადღებას იქცევს კედლის კალენდარი, რომელიც, როგორც ადრეცა ესთქვით, ოთხს ენაზეა შედგენილი—რუსულსა, ქართულსა, სომხურსა და თათრულზედ. ამ ცვლილებას ის სიკეთე სჭირს, რომ კავკასიის სხვა-და-სხვა სარწმუნოების მკვიდრთ შეუძლიანთ ამ კალენდარის შემწეობითი გაიკითხონ ერთმანეთის დღეესასწაულები და ერთსა და იმავე დროს საკალენდრო ცნობები შეტყობონ როგორც თავისი, ისე თავის მეზობელ ერებისაც. ამ საკალენდრო ცნობებს გარდა კედლის კალენდრის მეორეს დაბეჭდილია გამოსადეგი სამკურნალო ცნობები ოთხსავე ენაზედ. ადრეს-კალენდარს დართული აქვს სურათი ბ-ნის კავკასიის მთავარ-მართებელისა, გენერალ ადიუტანტის შერემეტიევისა და სამეზვერო რუკა კავკასიისა და იმერეთ-კასპიის ოლქისა, თითო ბ-ნ კონდრატენკოს მიერვე შედგენილი. ამ წიგნში, ჩვეულებრივ, ყოველ წლივ მოთავსებულს ცნობათა გარდა, ყურადღებას იქცევს სამიოდე წერილი-შედარებითი სია რუსულ, ქართულ, სომხურ არა-კალენდარულ სახელწოდებათა; ცნობანი კავკასიის ზოგიერთ ადგილების ჰაეის შესახებ; მოკლე ცნობანი კავკასიის მხრის სასწავლებელთა წესდებისა და პროგრამიდგან, რომელიც საკმაოდ კარგად არის შედგენილი და დიდს სარგებლობასაც მოუტანს მკვიდრთ, და მოკლე სია იმ გაზეთებისა და ჟურნალებისა, რომელიც იბეჭდებოდა და იბეჭდება კავკასიაში 1870 წლიდგან 1889 წლამდე რედაქტორების და ავრეთვე იმისს დასახელებით, თუ რომელს წელიწადს რომელი გაზეთი რამდენს ეგზემპლიარად გამოდიოდა. საზოგადოდ ორიე კალენდარს, ერთი კარგი და მოსაწონი თვისება ისა აქვს, რომ უწინდელებრ უფუროადღებად არა სტოვებს კავკასიაში მცხოვრებთ არც ერთს ერს და ცოტად თუ ბევრად ყველას შეეხება. სამწუხაროდ ადრეს-კალენდარი კორრექტურულს შეცდომებს არ არის აცილებულა, ეს-კი ფრიად სამწუხაროა, რადგან ამ შეცდომების წყალობით ისეთის ნდობით ეეღარ ისარგებლებს მსურველი შიგ მოთავსებულ სხვა-დასხვა ცნობათა ცხრილებით, რომელიც საკმაოდ დიდი ადგილი აქვს დათმობილი. გარეგანად ორიე კალენდარი საკმაოდ ლამაზად არის გამოცემული და ფასიც უწინდელივე ადეგს: კედლის კალენდარს ერთი მანეთი, ადრეს-კალენდარს—მანეთ ნახევარი.

*** ტფილისის სხვა გაზეთობთ ფიურერის ცირკიც მიმატა და აგერ ორი კვირაა უკვე ჰბერთავს თავისს წარმოდგენებს, რომელზედაც საკმაო ბევრი ხალხი ესწრება, უფრო განსაკუთრებით ხელოსნობა და ხვნა მდაბიო ხალხი. არტისტებს შორის განსაკუთრებულს ყურადღებას იქცევს პროფესორი ბონეტტი თაეისს გაწერთნილ კატებითა, თავე ბითა და მტრეედებით. კატები დიდად ჰმეკობრობენ თაგვებს და არას ერჩიან, მტრდებს კიდეე ბონეტტი თოფის ლულაზედა სხვმს და რამდენჯერმე ისეკის, მაგრამ ფრინველნი არა ფრთხებიან; ძმანი აზონნი, რომელნიც საკმაოდ დიდს სიმძიმესა სწევენ და დიდს ღონესა და ძალას იჩენენ და ავრეთვე არტისტები ეილიამ ფიურერი და ახალი ცხენოსანი ს ჩ ი ე ი, რომელიც მართლა საკმაო სიმარჯვეითა თამაშობს და მალაყებს გადადის უუნაგიროო ვაკენებულს ცხენზედ.

*** შარშან ნოემბერში წინამძღვარიანთ კარის სამეუნეო სკოლიდამ წაჰყვა შაგირდს ს. ნიკიტას საეეურნეო სასწავლელში მისი მასწავლებელი არხიპოს ტყეშალაძე იმ განძრახვით, რომ იქ დარჩეს მოვარჯიესედ და ჩვენის ქართველ შაგირდებს დამრიგებელად და ყურადმკვდებელად. მანამ ბ-ნი ტყეშალაძე გამეშვებოდა ქ. ალატაში, მზრუნველმა სასოფლო წინამძღვარიანთ-კარის სკოლისამ იშუამაელა სახელმწიფო ქონებათა მინისტრის წინაშე, რომ ტყეშალაძე საკმაოდ ლამაზად არის გამოცემული და ფასიც უწინდელივე ადეგს: კედლის კალენდარს ერთი მანეთი, ადრეს-კალენდარს—მანეთ ნახევარი.

*** ტფილისის სხვა გაზეთობთ ფიურერის ცირკიც მიმატა და აგერ ორი კვირაა უკვე ჰბერთავს თავისს წარმოდგენებს, რომელზედაც საკმაო ბევრი ხალხი ესწრება, უფრო განსაკუთრებით ხელოსნობა და ხვნა მდაბიო ხალხი. არტისტებს შორის განსაკუთრებულს ყურადღებას იქცევს პროფესორი ბონეტტი თაეისს გაწერთნილ კატებითა, თავე ბითა და მტრეედებით. კატები დიდად ჰმეკობრობენ თაგვებს და არას ერჩიან, მტრდებს კიდეე ბონეტტი თოფის ლულაზედა სხვმს და რამდენჯერმე ისეკის, მაგრამ ფრინველნი არა ფრთხებიან; ძმანი აზონნი, რომელნიც საკმაოდ დიდს სიმძიმესა სწევენ და დიდს ღონესა და ძალას იჩენენ და ავრეთვე არტისტები ეილიამ ფიურერი და ახალი ცხენოსანი ს ჩ ი ე ი, რომელიც მართლა საკმაო სიმარჯვეითა თამაშობს და მალაყებს გადადის უუნაგიროო ვაკენებულს ცხენზედ.

*** შარშან ნოემბერში წინამძღვარიანთ კარის სამეუნეო სკოლიდამ წაჰყვა შაგირდს ს. ნიკიტას საეეურნეო სასწავლელში მისი მასწავლებელი არხიპოს ტყეშალაძე იმ განძრახვით, რომ იქ დარჩეს მოვარჯიესედ და ჩვენის ქართველ შაგირდებს დამრიგებელად და ყურადმკვდებელად. მანამ ბ-ნი ტყეშალაძე გამეშვებოდა ქ. ალატაში, მზრუნველმა სასოფლო წინამძღვარიანთ-კარის სკოლისამ იშუამაელა სახელმწიფო ქონებათა მინისტრის წინაშე, რომ ტყეტას უეირაეს, რომელსაც საფუძელად რუსული ასოები უძეს. მთელი ნახევარი გვერდი ალფაბეტას შემდგენელს მოუნდომებია იმ 13 ასოს ახსნისათვის, რომელნიც რუსულში არ მოიპოვება სვანური ხმების გამოსახატავად, ხოლო ქართულში კი არის. უსლარი ამ ასოებს ასე განმარტაეს: ესა და ეს გასვანებული რუსული ასოუდრის ქართულს: ღ, ჯ, ძ, ჭ, ქ, ფ, ყ, თ, კ, წ და ჩ-ს. წიგნის მესამე გვერდიდგან მეთორმეტემდე მოყვანილია სვანური მარტივი სიტყვები, თარგმნილი ჯერ ქართულად და მერმე რუსულად. 12—27 გვ. ლოცვები, სიმბოლო სარწმუნოებისა, ათი მცნება და ცხრა ნეტარებანი. შემდეგ იწყება შემოკლებით „ისტორია“ ძველისა და ახალის აღთქმისა, რომელიც გაკმეულია 85 გვ-მდე; აქედამ წიგნის ბოლომდე: приложеніе къ сванетской Азбукѣ. Сборникъ словъ. აქ უნდა შეეწინოთ, რომ როგორც სიტყვები, ისე ლოცვები და ისტორია ამ წიგნში სამს ენაზეა მოყვანილი: სვანურსა, ქართულსა და რუსულზე როგორც სახელმძღვანელო „ლუშნუ ანბანი“ ყოველად უეარგისი რამ არის: წიგნში ყველაფერი დამხალეთ არეულ-დარეულია, არც ერთი პედაგოგიური დედა-აზრი არ არის დაცული. ანბანის შემდგენელს განსეენებულს ბართოლომეის ასოებს დასწეელას შემდეგ, მოსწაელე პირდაპირ ცაზე ეჰყეეს და იქაურობას აცნობებს, თითქო სვანის ბავშვისათვის დედამიწაზე არაფერი მოიძებებოდეს სასწეელო! მაგალითად, პირველი სტატეა, რომელიც სვანის ბავშმა უნდა დაისწაელოს ასოებს შემდეგ არის,—ცა, მეორე,—ცისიერი (метеоръ), მესამე—მზე, მეხი... და სხეა, მხოლოდ მე-20, 21, 41, 42 სიტყვებია: ხელი, ფედა, მე, შენ, მაგრამ ამათ შემდეგ ისეე შედარებით უმნიშვნელო სტატეები იწყება: სირცხვილი, ფერი, ზამთარი, ცვარი, ქარი, ნაპირი, სალტე, ბალი და ბოლოს ფრაზა: „სათხილმო (!) გკონდა თუ არა მთაზე?“ როდესაც სიტყეა თხილამური ზემოდ არსად ნახ

მალაძე მიეღოთ მოვარჯიესედ ნიკიტას სამპერატორო მეღვინობისა და ბაღოსნობის ბაღში სახელმწიფო ხარჯით. ესეთი თხოვნა ბ-ნ მზრუნველისა იქმნა შეწყნარებული. მინისტრის შუამდგომლობით სამს დეკემბერს, ხელმწიფე იმპერატორის ბძანებით ტყემალაძე დანიშნულ იქმნა მოვარჯისედ ს. ნიკიტას სამეურნეო სასწავლებელში. იმას აქვს დანიშნული სახელმწიფო სახლში გამართული ყოველისფერით ოთახი და თითეში ხარჯად ეძლევა ოც-და-ხუთი მანათი, იმ პირობით, რომ ტყემალაძე უნდა ემსახუროს სამის წლის განმავლობაში სოფელ წინამძღვარიანთ-კარის სკოლას, ანუ სახელმწიფო მინისტრის ბძანებით იმ სამერნეო სკოლას, რომელსაც იგი დაუნიშნაეს.

*** ამ ერთის კვირის წინად, ნაეთლულსა და ტფილისს შუა, გზაზედ, ერთს ღელეში ჰნახეს მკვდარი კაცი, პეტრე ფრიცაშვილი, ს. მარტყოფის მცხოვრებელი, რომელიც მსახურებდა აქაურს ერთს მეფასეს შაქროსთან და ფურგუნებით ხორცს ეზიდებოდა ხოლმე. აქვე უნახავთ დამტვრეული, გადაბრუნებული ფურგული. მზოველნი მკვდარის კაცის სოფლის მხრისანი ყოფილან; მისი გვამი აუღიათ და სოფ. მარტყოფში წაუსვენებიათ და ეს უბედური შემთხვევა მის ნათესაებისათვის გამოუცხადებიათ. ხუთის ღლის შემდეგ პოლიციამ გამოართვა ნათესაებს მოკლულის კაცის გვამი და სასაბუთომით თვალრში გაჰგზავნა. იქ გასჩრეს და გაიგეს მიზეში კაცის სიკვდილისა: საწყალი ფურგუნს მოეტანა ქვეშა და მოეკლა. (გაზ. «Нов. Обозъ.“-ე).

*** იანვარის 7, ღილის 10 საათზე, ირმუკაში მეფნარალმა გარნასოვმა პოლიციის თანადასწრებით დაათვალიერა თეგზეველობის დუქნები და გადაეწერეანა 250 ფუთი უკარგისი თევზი.

*** ამავე ღღეს ვერის სასფლაოსთან აპოვნეს ახლად დაბადებული მკვდარი ბავშვი. ამბავნელს ძალად მოკვლის ნიშანი არა აღმოაჩნდა-რა. ბავშვის გვამი სასაბუთომოდ თეატრში გაჰგზავნეს.

*** ამ თთვის 6, საღამოს 8 საათზე, ფოდიდება მამასა და ძესა და წმიდასა სულსა აწ და მარადის და უკუნითი უკუნისამდე. ამინ.

III

სულ წმიდაო სამებაო, შენ შეგეიცოდე ჩვენ, ბატონო გაწმინდე ცოდეები ჩვენი, მფლობელო გვაპატიე ურჯულო ჩვენი, წმიდაო მოიხედე და გაგვამთელე დასნეულებული ჩვენ, სახელისათვის შენისა.

—

ყოველად წმიდაო სამებაო, შეგვიწყალენ ჩვენ, უფალო გვიხსენ და გვიღირინე ცოდეათა ჩვენთაგან, მეუფეო შეგვინდე უსჯულოებანი ჩვენნი; წმიდაო მოიხილე და განკურნენ უძლურებანი ჩვენნი, სახელისა შენისათვის.

IV

მამა ჩვენი, რომელი ხარ *) ცეებზე? წმიდა იყოს სახელი შენი, მოეიდეს ბატონობა შენი, როგორც ცეებზე, ისე ქვეყანაზე, პური ჩვენი ხარჩო მოგვეცი ჩვენ ღღისა და გვაპატიე ვალები ჩვენნი, როგორც ჩვენ ვაპატიოთ ვალები მათ ჩვენნი, და ნუ გაგვიმეტებ გამოცდისვე, არა და გამოგვიტანე სიგლახისაგან.

—

მამაო ჩვენო, რომელი ხარ ცათა შინა, წმიდა იყავენ სახელი შენი, მოვედინ სუფეეა შენი, იყავენ ნება შენი, ვითარცა ცათა შინა, ეგრეცა ქვეყანასა ზედა, პური ჩვენი არსობისა მომეც ჩვენ ღღეს და მომიტევენ ჩვენ თანანადაღებნი ჩვენნი, ვითარცა ჩვენ მიუტევებთ თანამდებთა მათ ჩვენთა და ნუ შემიყვანებ ჩვენ განსაცდელსა, არამედ მიხსენ ჩვენ ბოროტისაგან.

V

ღმერთმა მშობელი უფებელი! გეცინებოდეს მადლიანო მარიამ, ბატონი შენთან, ნაკურთხი ხარ შენ დედებს შუა, და ნაკურთხია ნამყოფი მუცელსა შენსა, იმიტომ რომ გამოყოფელი გვიბადე სულისა ჩვენისა.

—

ღვთის-მშობელო ქალწულო! გიხაროდენ მიმადლებულო მარიამ, უფალი შენთანა: კურთხეული ხარ შენ დედათა შორის და კურთხეულ არს ნაყოფი მუცლისა შენისა, რამეთუ მაცხოვარი გვიშვე სულთა ჩვენთა.

*) სვანურში ორ ნაირი ზმნაა: ერთი არსებითი ხვარი, ხარი, არი (ვარ, ხარ, არის) და მეორე—ხვი, ხი, ლი, რომელიც ვინაობას ეხატავს; ხშირად ინმარება კითხვითს წინადადებაში. აქ ეს ზმნა უადგილოა.

ავტ.

ლაბა ლ სოფელი

(მოწერილი ამბავი)

ᲙᲐᲮᲔᲗᲘ. ნათქვამია, ვინც რა სენით არის შეპყრობილი და დაავადებული, იმ სენზე ექმნება სჯა და ბაასიო. სენი ბევრ-ნაირია: არის ისეთი სენი, რომელიც შეიპყრობს კაცს, დაავადებს, აკენესებს, ამწუხარებს რამდენსამე თთვეს, ანუ წელიწადს; შემდეგ შემთხვევით იქნება, თუ ავმდგომფის პატრონის მეცადინეობით, რომელიც დახელოვნებულს მკურნალს დააყენებს, ავადმყოფიც განთავისუფლდება სენისაგან. ასეე მოჰხდება ხოლმე, რომ სრულიად უბრალო სენი შეიპყრობს კაცს, პატრონების უყურადღებობით ანუ უმეცრებით გაძნელდება და ავადმყოფს თან გადაიტანს. სწორედ ეს ჩვენი მამულების გამმიჯენელი აგენტებიც შესადარებელნი არიან ამ ავადმყოფობასთან. ჩვენს მამულებს გასამიჯნად გამმიჯნელმა კომისიამ მთავრობის განკარგულებით დანიშნა აგენტები და თითქმის ეს ოთხი წელიწადია, რაც საქმე სწარმოებს. საქართველოს სხვა კუთხეთა შორის მამულებს გეიმიჯნავენ და გეინაწილებენ, დაბა კარდენახსა და ბაკურიანზეშიაც.

ბ-ნ აგენტმა მოიწვია მემამულეები მამულების დასაყოფად და ეს უკანასკნელნიც დანიშნულს დროს გამოცხადნენ. აგენტისაც თანადასწრებით დაიყორღნა და დაინაწილა მამულები. ხშირად მომხდარა და კიდეც ჰხდება, რომ აგენტების უყურადღებობით და გულ-ცივად საქმის მოპყრობით დაიყორღნება და დაინაწილება ხოლმე მამულები სრულიად უგზო-უკეთოდ, რის გამოც ხალხში დიდი შური და მტრობა იბადება. ერთისა და იმავე გზით დაიარება რამდენიმე მემამულე და თავისუფლად სეილენ სხვა-და-სხვა მამულს. უსიამოვნებათა მოსასპობლად კარგს იზამდნენ ბ-ნი აგენტები, რომ მამულს დაჭყორღნიდნენ თავიანთს ხეედრისაეე გზით და ამით აეცილებდნენ ხალხს ერთი ერთმანეთში შეტაკებას და აურზაურს.

ამას დაეძენ ერთს გარემოებასაც, რომელიც შეეხება ჟურნალში ხელმოწერილ პირობების ჩაკერებას ნომრებითურთ, მათ შეცელასა და გადაკეთებას. მამულების დაყორღნისა და განაწილების დროს სხვათა შორის უსათუოდ უნდა დაესწროს საზღვაღოების მხრივ ორი სოფლის ამორჩეული საპატიო მოხელე. ამ მოხელეების თანადასწრებით, ავად იქნება, თუ კარგად გადასწყდება ხოლმე საქმე, დაიწერება თანხმობის პირობა მემამულეების ნება-რთვით, დაესმება ნომერი, თვით მემამულეც მოაწერს ხელს და ამ პირობას ბ-ნი აგენტი ჩააკერებს ხოლმე ჟურნალში. შემდეგ, თუ დაგჭირდათ, მიხვალთ აგენტთან და მოითხოვთ ამ პირობას.

ბევრჯელ მოხდება ხოლმე, რომ პირობაში ზოგიერთი წვლილი არეულ-დარეულია და გარკვეეით არ არის აღნუსხული. ახლა ამაზედ ასტყდება ხოლმე ერთი აურზაური და შელა-პარაკება. ზოგი იმასაც-კი იძახის, რომ ეგ პირობა ის პირობა არ არის, რომელიც ჩვენ დაავდგინეთ, შეუცვლია ეიღასაცაო, კარგი იქმნება, რომ ყოველი ჟურნალში ჩეკერებული პირობა და გარდაწყვეტილება საჯაროდ წაეკითხოს ყოველთვის თვით პირობის დამდგენელთ, ყველას აეხსნას იქ მოხსენებული ადგილები დაწერილებით, მოწმეებსაც მოაწერინონ ხელი და შემდეგ ისე ჩააკერონ ხოლმე ჟურნალში. იმედია, ამის შემდეგ აღარ ასტყდება ამ გვარი დავა და ყოველიე უსამოენება თავიდგან აცილებული ექმნება ბ-ნს აგენტს, რომელიც ეხლა იწვის და ძნელად გამოსაცნობია, სამართლიანად, თუ უსამართლოდ.

Თ.

რუსეთი

„Вѣст. Европы“-ის იანვრის წიგნში დაბეჭდილია წერილი შესახებ „ლიბერალურის“ მიმართულებისა. ავტორი გადაჭრით ლაპარაკობს და განმარტავს „ლიბერალიზმის“ მნიშვნელობასა და მის მომავალს. ავტორის მიერ ამ წერილის დაწერა, როგორც თვითონ ამბობს, იმ გარემოებას გამოუწვევია, რომ რეაქციის მიმდეგართ „ლიბერალიზმ“-ი დამარხული ჰგონიათ და თავისს წერილებში საუკუნო განსვენებას ღა უთვლიანო.

„ჩვენს რეაქციის მიმდეგართ კრიტიკოსებს არ გაეგებათ, რას სჩადიან, მასხარად იგდებენ ზოგიერთს გამოჩენილს მქადაგებელს, არ ეშმით იმათი ნათქვამი და გაიძახიან: „ლიბერალიზმი კვდება, ლიბერალიზმი მოკვდებაო.“ თუ ლიბერალიზმი კიდეე აქაიქ საღმე არსებობს და იხსენიება, ეს მხოლოდ შედეგია „ცუდის ჩვეულებისაო. თუ ზოგგან წარმატება კიდეე რამე აქეს ლიბერალიზმს, ესეც მხოლოდ ინერციის გამოაო... ასე სჯიან ჩვენი „დამფასებლები და მსაჯულები“ და თავიანთი სასურველი საგანი უკვე განხორციელებულად მიაჩნიათ. ჩვენ დარწმუნებულნი ვართ, რომ ისინი უხეირო მეთვალყურენი გამოდგებიან ცხოვრებისა და წინასწარმეტყველადაც ხომ უფრო ვერ იყარგებენ. ამ ქამად სწორედ იმის წინაალმდეგს მოელენასა ეხედავთ, რაც იმათა ჰგონიათ და ელანდებათ მათ მიერ ძალად შექმნილსა და მოფენილს სინდელეში. ვინც წინად მხოლოდ ინერციისა და ჩვეულებისა გამო ეკუთვნოდა ლიბერალთა დასს, ეხლა ისინი ამ გუნდს აღარ ეკუთვნიან. ეს გარემოება ლიბერალიზმის შესუსტებად მიანჩნიათ, მაგრამ ჩვენს აზრით უკეთესი იქნებოდა შესუსტების მაგიერ განწმენდა დაჰრქმეოდა. ლიბერალიზმს მოშორდა და ჰშორდება მხოლოდ ის, რაც მასში ულონო იყო, მხოლოდ გარეგნობით მიწებებული, რაიცა თაყვანსა სცემს ძალსა, ემორჩილება მოდას, მისდეეს ხალხის გროვას და სხვ... სწორედ რომ სთქვას კაცმა, ჩვენში ლიბერალიზმი არას დროს არა ყოფილა არც გამეფებული და არც გამარჯვებული. მხოლოდ ვეგეონა, გვეჩვენებოდა, რომ გაიმარჯვებდა და სწორედ ამის გაყვანის იცგმების და იდიდების, რომელი იტყოდა წინასწარმეტყველთა მიერ.

ᲗᲝᲛᲘ ᲛᲔᲜᲬᲐ.

VIII

მცნება 6. ნუ ჰკლავეს.

— 7. ნუ უწმინდურობ.

—

არა კაც-ჰკლა.

არა იმრუშო.

Ѕ.ᲛᲔᲖᲒᲝᲗᲐ ᲘᲡᲢᲝᲠᲘᲘᲓᲒᲐᲜ.

IX

ღმერთმა გაჯეთა ეეა ფერდისაგან, რომელი გამოუღო ადამს ძილისაგან. კაცები გაჯეთა ნახატად და მსგავსად ღვთისა (ვინ?) ნახატი ღვთისა (?) არის არა ასოსახსირით, იმიტომ რომ ღმერთი უასო-სახსროა, მარტო სულით წმინდით ნებით და ტკენით.

—

ღმერთმან შექმნა ეეა გვერდისაგან, რომელი ამოუღო ადამს ჯამსა ძილისასა. კაცნი შექმნილ არიან ხატად და მსგავსად ღვთისა. ხატება ღვთისა არა არს სხეულსა შინა, რამეთუ ღმერთი უსხეულო არს, არამედ სულსა, უმანკოსა გონებასა და წმინდასა ნებასა შინა.

ᲡᲐᲥᲐᲠᲗᲕᲔᲚᲝ

ᲡᲐᲛᲨᲝᲚᲝ ᲡᲐᲬᲠᲣᲗᲚᲝᲑᲘᲓᲒᲐᲜ:

VI

წერი 2. და ერთი ბატონი იესო-ქრისტე, ძე ღვთისა მარტოდ მშობელი მამისაგან შობილი წინეთ ყველა დროისა, სინათლე სინათლისაგან ღმერთი ცხადათ ღვთისაგან ცხადათ, შობილი არა გაკეთებული ერთი არის, რომლისაგან ყველა გაკეთდა.

—

და ერთი უფალი იესო ქრისტე, ძე ღვთისა, მხოლოდ—შობილი. მამისაგან შობილი უწინარეს ყოველთა საუკუნეთა, ნათელი ნათლისაგან, ღმერთი ჭეშმარიტი ღვთისაგან ჭეშმარიტისა, შობილი და არა ქმნილი, თანა არსი მამისა, რომლისაგან ყოველი შეიქმნა.

VII

წერი 8. და სული წმიდა, ბატონი, და სამყოფელს მყოფელი, რომელი მამისაგან ბრძანდება მამასთან ძესთან, სალოცავია და დიდების სათქმელი, რომლისაგან იტყოდა წინასწარმეტყველთაგან.

—

და სული წმიდა უფალი, და ცხოველს მყოფელი, რომელი მამისაგან გამოეალს, მამისთანა და ძისთანა თაყვანს იცემენ და იდიდების, რომელი იტყოდა წინასწარმეტყველთა მიერ.

ᲗᲝᲛᲘ ᲛᲔᲜᲬᲐ.

VIII

მცნება 6. ნუ ჰკლავეს.

— 7. ნუ უწმინდურობ.

—

არა კაც-ჰკლა.

არა იმრუშო.

Ѕ.ᲛᲔᲖᲒᲝᲗᲐ ᲘᲡᲢᲝᲠᲘᲘᲓᲒᲐᲜ.

IX

ღმერთმა გაჯეთა ეეა ფერდისაგან, რომელი გამოუღო ადამს ძილისაგან. კაცები გაჯეთა ნახატად და მსგავსად ღვთისა (ვინ?) ნახატი ღვთისა (?) არის არა ასოსახსირით, იმიტომ რომ ღმერთი უასო-სახსროა, მარტო სულით წმინდით ნებით და ტკენით.

—

ღმერთმან შექმნა ეეა გვერდისაგან, რომელი ამოუღო ადამს ჯამსა ძილისასა. კაცნი შექმნილ არიან ხატად და მსგავსად ღვთისა. ხატება ღვთისა არა არს სხეულსა შინა, რამეთუ ღმერთი უსხეულო არს, არამედ სულსა, უმანკოსა გონებასა და წმინდასა ნებასა შინა.

X

წინ შეუდგენ ცოდეას სირცხეილს და შაშს, მერმე მიეწიათ ცოდეა ულეველი მუშაობა აეადმყოფობა და სიკვდილი.

—

პირველად შეუდგენ ცოდეასა სირცხეილი და შაში; შემდგომად ეწვიენ განმლეველნი შრომანი, სნეულება და სიკვდილი.

XI

ადამს ჰყავდა ორი შეილი კაენი შერეობოდა მიწას და აბელი იყო მწყემსი ცხერების.

—

პირველი შეილი ადამისა იყო კაინ და მეორე აბელი: კაინ მოკმედებდა მიწასა, და აბელ იქმნა მწყემს ცხოვართა.

ამ გვარის შეცდომებით არის წიგნი საესე თავიდამ ბოლომდე. აქ დასახელებული მაგალითები საკმაო უნდა იყოს „ლუშნუ ანბანის“ უეგრგისობის დასამტკიცებლად. სკოლებში მისი ხმარება ნამდვილს ენებას მოუტანს სეანების სარწმუნოებრიესა და ზნეობრიეს აღზრდას.

თავ. სვანი.

23 დეკემბერი.

Ქუთაისი.

ᲣᲪᲮᲝᲔᲗᲘ

ᲒᲔᲠᲛᲐᲜᲘᲐ. გაზ. Hamburger Correspondenz“-ის კორრესპონდენტს ბეეერს უნახავს ამ ღღეებში თ. ბის-

ეროვნული ბიბლიოთეკა

მარკი და სხვათა შორის გარეშე პოლიტიკის შესახებაც დაუწუეთათ ლაპარაკი. კორრესპონდენტს მოუგონებია კანცლერად ნამოფიასთვის, რომ თქვენ ერთხელ სთქვეთ, ეითომ თუ საფრანგეთი კელავ ომს ასტეხს, უნდა ისეთი ღონისძიება მიეღოთ, რომ ამ ქეეყანას ზარალის მოტანა აღარაეისთვის აღარ შეეძლოსო. კორრესპონდენტს უთქეამს კიდეე, რომ საფრანგეთი არ მოისეენებს მანამდე, სანამ პარიე იქმნება ბატონი მთელის ქეეყნისაო. თუ ახალი ომი მოგეიხდა, დაუზოგველად და შეუბრალებლად უნდა მოეექცეთ საფრანგეთსო, წეაერთეთ ფლოტი და ალეარის ქეეყანა და ჩამოეართეთ პირობა, რომ დიდი ჯარი და მხედრობა არ იყოლიოსო. ერთის სიტყეით ეს ჟურნალისტი უფრო დიდი მტერი აღმოჩნდა საფრანგეთისა, ეიდრე თავადი ბისმარკი. ბისმარკმა პასუხად უთხრა ბეეერსა, რომ გერმანიას არ შეუძლიან იმოდენი ხალხი იშო

მოწერილელთა სიას და გთხოვთ დაბეჭდოთ გაზეთში, შემოწირველთა სანაცვლოდ. ეი თვით სიაც: ქართველმა ვაჭარმა 3 მ., დავით დანიელ მაშველარიანცმა 3 მ., ილარიონ ბერიძემ 1 მ., დავით შეტყველიშვილმა 1 მ., გიორგი ლაჩინოვმა 70 კ., ილიკო მოსულიშვილმა 50 კ., გიგო არჯევნიძემ 40 კ., მიხა ქაბალოვმა 40 კ., სტეფან ტრეტიაკოვმა 50 კ., შაქრო ვარდიევმა 30 კ., გიგო ჩარუხოვმა 30 კ., ანტონ შერეგინსკიმ 30 კ., ვანო მესხმა 20 კ., ლეონარდ როზენტალმა 20 კ., პატარა მოსწავლე სანდრომ 20კ.—სულ შეგროვდა 12 მ.

ივანე მიხეილის ძე ჩითავიშვილი

4 ივნვარს 1891 წ.

მ. კიევი.

◆◆

პეტერბურგის ბირჟა, 4 ივნვარი.

	ფასი ფურცლისა.		გაყიდვის ფასი.		ფასი.	
	მან.	კ.	მან.	კ.	მან.	კ.
ხუთ-მანეთიანი ოქრო .	—	„	—	„	6	85
ტამოჟნის კუპონები . .	—	„	—	„	136	6/7
მანეთიანი ვერცლის ფული. . . .	1	07	—	„	—	„
5% პირველის შინაგანის სესხის მომგები ბილეთი	—	„	—	„	233	
—მეორისა.	—	„	—	„	219	
სახელმწიფო თავადაზნაურობის ბანკის ფურცელი	—	„	—	„	214	
გირავნობის ფურცლები ტილისის ბანკისა .	—	„	—	„	—	„
ქუთაისის ბანკისა . .	—	„	—	„	—	„
ტფილისის საერთაერთო ნდობის საზოგადოებისა. . . .	—	„	—	„	—	„

მიმოსელა ცეცხლის მემბრისა შესახებ

ბათუმიდამ გადის: ხუთშაბათობით ნაშუადღეღის 4 სასთზედ მოგზა ბაზი და ნოეოროსისაკენ და კერძი შეიკვლის.

შაბათობით სადამას 8 სასთზე შორის გზით (ყველა ნავი-სადგურებში შეიკვლის).

კეერაობით სადამოთი, საზღვარ-გარეთ, სტამბოლამდე მიდის.

ბათუმში მოდის ოდესიდამ: სამშაბათობით შუა-ღამესის შორის გზით.

პარასკეევობით დილით ოდესიდამ მოდგეს გზით (კერძს და ნოეოროსისკენ შესვლით).

შაბათობით დილით სტამბოლიდამ.

ფოთიდამ ბათუმში მოდის. სამშაბათობით—ამის შემდეგ, რიგა სოხუმიდამ მოდის გემი შორის გზით. ხუთშაბათობით—დილის 9 სასთზე და მიასწრობს მოკლეს გზით ზოსიარულე კეკასიისა და ყირიმის გემსა.

შაბათობით დილის 9 სასთზე და მიასწრობს შორის გზით ოსიარულე კეკასია-ყირიმისა და რუმეიან-ინსტოლიანეკენ წამსვლელს გემებს.

ბათუმიდამ ფოთს მიდის პარასკეევობითა და კეერაობით. რაკი გემი მოკა ფოთიდამ, ბათუმის საგენტო გადასწყვეტს ხოლმე, რადის წაკა ფენ.

ამის გარდა ყოველ-კვირა ფოთში მოდის ოდესიდა და ყირიმ-კეკასიის ნავი-სადგურიდან გადწყვეტილს ვადს გემები.

ᲒᲐᲜᲪᲮᲐᲓᲔᲑᲐᲘᲜ

ᲒᲐᲛᲝᲪᲔᲓᲐ ᲓᲐ ᲘᲡᲧᲘᲓᲔᲑᲐ

„წერა-კითხვის გამავრცელებელ საზოგადოების“ და ქართველთა ამხანაგობის წიგნის მაღაზიაში:

ᲑᲝᲠᲩᲙᲘᲚᲘ

დრამა ოთხს მოქმედებად

თხზულება

Ა. Ი. ᲡᲣᲛᲑᲐᲗᲐᲨᲕᲘᲚᲘᲡᲐ

თარგმანი ა. ᲕᲐᲮᲜᲘᲨᲕᲘᲚᲘᲡᲐᲗᲕᲘᲡ

დრამის წინ უმეტეს მთარგმნელის წანსიტყვაობა, რომელშიც მოთავსებულია ბიბლიოგრაფია თ. სუმბათაშვილის პიესებს შესახებ, და მოთხრობიდან ავტორის მცირე ბიოგრაფია.

ფასი 40 კაპ.

„ᲡᲘᲧᲕᲐᲞᲣᲚᲘᲡ ᲪᲝᲓᲕᲐ“

ფრიად კარგი და გამოსაყენებელი წიგნია იმითაც, ვინც დასნეულებული და დაავადებულია ონანიზმითა და თავ-აშვებულის ცხოვრებით.

ᲗᲮᲖ. Д—ᲠᲘᲡ ᲚᲝᲠᲔᲜᲪᲘᲡᲐ.

რუსულად გამოცემული Д—Р Г—ᲚᲘᲡ მიერ.

ფასი ერთი მანათი.

ამ სასარგებლო წიგნში ბევრი საშუალებაა დასნეულებული ზემოხსენებულ მანკის შედეგის ასაცილებლად და დასნეულებულის ჯანისა და ღონის დონეზე დასაყენებლად.

წიგნი ნება-დართულია მოსკოვის სანეცენზორო კომიტეტის მიერ.

საწყობი იმყოფება ოტტო ᲐᲡᲒᲔᲠᲒᲔᲠᲗᲐᲜ ᲚᲔᲘᲞᲪᲘᲒᲨᲘ—Otto Asperger Leipzig (საქსონია). უცხო-ქვეყნელნი წიგნის გაგზავნის ფასს იხდიან.

(40—27)

გამოვიდა და ისყიდება

მხოლოდ „წერა-კითხვის საზოგადოების წიგნის მაღაზიაში“

ᲞᲐᲢᲐᲠᲐ ᲙᲐᲮᲘ

ისტორიული სუთ-მოქმედებანი დრამა ლეკსად

ᲐᲙᲐᲙᲘᲡᲐ

ფასი 50 კაპ.

„წერა-კითხვის საზოგადოების“

ᲬᲘᲒᲜᲘᲡ ᲛᲐᲦᲐᲖᲘᲐᲗ

მიილო გასასყიდად ახალი წაგნები.

	მან.	კაპ.
Кавказскій стѣпной календарь. რუსულ-ქართულ-სომხურ-თათრულ ენებზე	1	„
მიბაძვა ქრისტე ი წიგნი III—IV ყდით . . .	„	80
სურამის ციხე	„	25
საგულისხმიერო აზრები ეეუფეის ტყაოსნიდამ. .	„	10
სამი ისტორიული ზრარიკა ე. თაყაიშვილისა. . .	1	„
თხზულებანი რ. ერისთავისა II ნაწ	„	40
კედლის კალენდარი 1891 წლისა	„	40
ქართული წერის დედანი და ხატვის ნიმუშები ს. დათუშიძისა	„	25
სამი ისტორიული ხრონიკა, გამოცემული ექ. თაყაიშვილის მიერ. . .	1	„
Древнѣйшіе предѣлы раселенія грузинъ по малой Азіи А. Хаханова	„	50
ქრთული სასულმძღვანელო ნოტებისა	„	60
ოქრის ხახობი, დ. დათოშვილისა	„	5
არჩილიანი, გამოცემ. მაჩიტაძის—დიმელისა . .	„	75
მარაბდა პოემა ა. ფურცელაძისა	„	20
თხზულება რ. ერისთავისა II ნაწილი	„	40
ქიტესა, მოთხრობა ან. ფურცელაძისა	„	15
ბატონყმობა საქართველოში რუსეთთან შეერთებამდის, ისტორიული გამოკვლევა ა. ხახანაშვილისა.	„	50
დაბადება და აღზრდა ერეკლე ბატონიშვილისა ლეგენდა, ლექსად, ბაჩანური	„	15
კიკოლას ნაამბობი, ისტორიული პოემა აკაკისა .	„	20
განკიცხული, მოთხრობა ა. მოჩხუბარაძისა . . .	„	60
ძეგლის დება მეფე გიორგი ბრწყინვალესი, იერიდიული მონოგრაფია ნ. ურბნელისა	„	25
ბორკილი, დრამა ოთხს მოქმედ. ა. სუმბათაშვილისა, ნათარგ. ა. მ. ახნაზროვისა	„	40
იაენანამ რაჰქნა, მოთხრობა მოზრდილი ყმაწვილებისათვის ი. გოგებაშვილისა	„	10
თხზულებანი ი. დავითაშვილისა	„	80
გრამატიკა ქორდანიანი .	„	55

ᲛᲐᲘᲓᲔᲑᲐ ᲮᲔᲚᲘᲡ ᲛᲝᲬᲧᲠᲐ 1891 ᲬᲚᲘᲡᲗᲕᲘᲡ ᲝᲠ-ᲙᲕᲘᲠᲔᲣᲚ ᲒᲐᲛᲝᲪᲔᲛᲘᲗᲘ ᲥᲐᲠᲗᲣᲚᲘ

„ᲛᲬᲧᲔᲛᲡᲖᲔᲓ“

ᲓᲐ

ᲠᲣᲡᲣᲚ „ᲞᲐᲡᲢᲘᲠᲬ“-ᲖᲔᲓ

მიზანი და დინიშნულება გაზეთისა: 1) შეატყობინოს სამღვდელო და საერო წოდებას ყველა განკარგულება და მოქმედება უმაღლესთა სასულიერო და სახორციელო მართებლობათა, კონსისტორიათა და მღვდელ მთავართა; 2) გაიროცელოს ქართველთ სასულიერო წოდებაში და ხალხში სალიტერატურო სწავლა და ცოდნა საეკლესიო და სახოგადოებრივი ცხოვრების კითხვათა შესახებ; 3) გაიროცელოს საქართველოს სამღვდელო და საერო წოდებაში სწავლა და მეცნიერება ქრისტიანობრივი კეთილ ზნეობისა და სარწმუნოებისა და 4) აუწყოს და განუმარტოს სამღვდელო და საეკლესიო მოსამსახურე პირთა ზოგიერთი საეკეო კითხვები, რომელთა ცოდნა მუუცილებელ საჭიროებას შეადგენს მათთვის მტკიცედ მათი მოვალეობის აღსრულებისათვის.

მიზანი და დანიშნულება რუსული გამოცემისა, ზემოხსენებულის პროგრამმის აღსრულების გარდა, არის—1) შეატყობინოს რუსეთის სასულიერო და საერო წოდებას შინაარსი შესანიშნავ და საინტერესო „მწყემს“-ში დაბეჭდილ სტატიებისა; 2) გაიცნოს რუსეთის სასულიერო და საერო წოდებას საქართველო, ეს დაშორებული კუთხე რუსეთის იმპერიისა და საქართველოს სასულიერო და საერო წოდება ქართული გამოცემის საშუალებით გაიცნოს რუსეთის სასულიერო მწერლობასა და ხალხის ცხოვრებას.

ᲤᲐᲡᲘ ᲒᲐᲖᲔᲗᲘᲡᲐ:

12 თვეით „მწყემსი“	5 მან.	6 თვეით „მწყემსი“	3 მან.
„ „ ორივე გამოცემა	6 „	„ „ ორივე გამოცემა	4 „
„ „ რუსული	3 მან.	„ „ რუსული	2 მან.

რედაქციას აქვს კანტორები: ქუთაისში ხახანაშვილების სახლებში და ყვარიალაში რედაქტორის საკუთარს სახლებში.

გაზეთზე ხელის-მოწერა შეიძლება როგორც ყვარიალაში, აგრეთვე ქუთაისშიაც.

გარეშე მცხოვრებთა გაზეთის დაბარება შეუძლიათ ამ ადრესით: Въ Квирилы, въ редакцію газетъ „ᲛᲘᲪᲔᲛᲡᲘ“ и „ᲞᲐᲡᲢᲘᲠᲬ“.

ᲓᲐᲘᲑᲔᲭᲓᲐ ᲓᲐ ᲘᲡᲧᲘᲓᲔᲑᲐ

ქართველთა ამხანაგობის წიგნის მაღაზიაში

ᲒᲠ. ᲩᲐᲠᲙᲘᲐᲜᲘᲡ-ᲛᲘᲔᲠ

შედგენილი და გამოცემული

„ᲡᲐᲔᲠᲝ ᲙᲐᲚᲔᲜᲓᲐᲠᲘ ᲛᲡᲐᲢᲕᲠᲝᲑᲘᲗ“

1891 წლისა

კალენდარის ს